

KUNTAJAON MUUTOKSET JA VUODEN 2008 KUNNALLISVAALIT

1. YLEISTÄ

Kuntajakolain (1196/1997, muutettu viimeksi lailla 357/2008) mukaan kuntajaon muuttamisella tarkoitetaan

- 1) kunnan alueen supistamista ja laajentamista siten, että kuntien lukumäärä ei vähene (*osakuntaliitos*) tai
- 2) kunnan lakkauttamista ja uuden kunnan perustamista siten, että kuntien lukumäärä vähenee (*kokokuntaliitos*). Kokokuntaliitos voidaan toteuttaa joko niin, että kaikki asianomaiset kunnat lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan yksi uusi kunta tai niin, että kunta lakkautetaan ja liitetään toiseen kuntaan.

Kuntajaon muuttamisesta päättävät ensivaiheessa asianomaisten kuntien valtuustot. Sen jälkeen valtuustot tekevät esityksen kuntajaon muuttamisesta valtioneuvostolle. Valtioneuvoston on määrättävä kuntajaon muutos tulemaan voimaan kalenterivuoden alusta lukien ja tehtävä päätös siitä edellisen vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Mikäli kuntajaon muutos merkitsee kunnan alueen supistumista tai laajenemista, mutta ei uuden kunnan perustamista tai kuntien lukumäärän vähenemistä eikä minkään asianomaisen kunnan valtuusto ole sitä vastustanut, päätöksen tekee valtioneuvoston sijasta kunta-asioita käsittelevä ministeriö.

Jos kuntajaon muutoksen voimaantuloa edeltävänä vuonna toimitetaan kunnallisvaalit, ne toimitetaan uutta kuntajakoa noudattaen. Liitteessä 1 luetellaan ne kuntajaon muutokset, jotka tulevat voimaan 1.1.2009. Kaikkien liitteessä mainittujen kuntien osalta vuoden 2008 kunnallisvaalit toimitetaan uutta kuntajakoa noudattaen.

2. KUNTAJAON MUUTOSTEN VAIKUTUKSISTA VUODEN 2008 KUNNALLISVAALIEIHIN

Seuraavassa esitetään kuntajaon muutosten vaikutus vuoden 2008 kunnallisvaalien toimittamiseen kolmessa eri tapauksessa:

- Kokokuntaliitos, jossa kaikki vanhat kunnat lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan yksi uusi kunta (=> luku 2.1.)
- Kokokuntaliitos, jossa kunta lakkautetaan ja liitetään toiseen kuntaan (=> luku 2.2.)
- Osakuntaliitos, jossa kunnan alue laajenee tai supistuu, mutta kuntien lukumäärä ei vähene (=> luku 2.3.).

2.1. KOKOKUNTALIITOS: UUSI KUNTA

Ne 1.1.2009 voimaan tulevat kuntajaon muutokset, joissa vanhat kunnat lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan yksi uusi kunta, luetellaan liitteen 1 kohdassa 1.1. Esimerkki: Kauhavan kaupunki sekä Alahärmän, Korttesjärven ja Ylihärmän kunnat lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan Kauhavan kaupunki.

2.1.1. Järjestelytoimikunta ja sen tehtävät

Valtioneuvosto päättää kuntajaon muutoksesta 30.6.2008 mennessä. Mahdollisimman pian tämän jälkeen ja viimeistään kuukauden kuluessa lääninhallitus asettaa uuden kunnan hallinnon järjestämistä varten *järjestelytoimikunnan* lakkautettavien kuntien kunnanhallitusten ehdottamista henkilöistä.

Järjestelytoimikunta

- asettaa keskusvaalilautakunnan¹, vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat,
- päättää äänestysaluejaosta sekä
- määrää kunnan yleiset ennakkoäänestyspaikat.

Keskusvaalilautakunnan asettaminen. Järjestelytoimikunnan on asetettava keskusvaalilautakunta mahdollisimman pian. Oikeusministeriö suosittelee, että lautakunta asetettaisiin viimeistään 15.8.2008. Keskusvaalilautakunnan kokoonpano määräytyy vaalilain (714/1998) 13 §:n mukaisesti eli lautakuntaan valitaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, kolme muuta jäsentä ja tarpeellinen määrä varajäseniä. Sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava uuden kunnan alueella (eli kaikkien lakkautettavien kuntien alueella) edellisissä kunnallisvaaleissa esiintyneitä äänestäjäryhmiä. Poliittista edustavuutta on siis arvioitava nimenomaan uuden kunnan alueen kokonaisuus huomioon ottaen. Järjestelytoimikunnan asettama keskusvaalilautakunta aloittaa työnsä välittömästi ja suorittaa tavanomaiset vaalilaisissa mainitut keskusvaalilautakunnan tehtävät. Keskusvaalilautakunnan toimikausi päättyy tammikuussa 2009, kun uuden kunnan valtuusto asettaa uuden keskusvaalilautakunnan vaalikaudelle 2009-2012.

Äänestysaluejako. Jos valtioneuvoston päätös kuntajaon muuttamisesta tehdään ja järjestelytoimikunta asetetaan jo niin hyvissä ajoin, että järjestelytoimikunta ehtii tehdä ja ilmoittaa maistraatille äänestysaluejakopäätöksen viimeistään 30.4.2008, se voi tehdä päätöksen oman harkintansa mukaan normaalisti vaalilain 8 §:n 1 ja 2 momenttia noudattaen. Jos taas järjestelytoimikunta voi ottaa kantaa äänestysaluejakoon vasta 1.5.2008 jälkeen, sen on vain tarkistettava uuden kunnan äänestysaluejako siten, että varsinaisia äänestysaluejaon muutoksia ei tehdä, vaan lakkautettavissa kunnissa olevat äänestysalueet säilyvät sellaisinaan, mutta niiden numerointi yhtenäistetään. Numerointi voidaan suorittaa siten, että suurimman kunnan äänestysalueet saavat esimerkiksi numerot 1-8, toiseksi suurimman kunnan äänestysalueet esimerkiksi numerot 9-13 ja niin edelleen. Järjestelytoimikunnan on myös päätettävä, että ne uuden kunnan asukkaat, joita ei ole merkitty minkään kiinteistön kohdalle, merkitään suurimman kunnan yhteen äänestysalueeseen. Järjestelytoimikunnan tulee ilmoittaa äänestysaluejaon tarkistukset maistraatille välittömästi tai viimeistään 7.7.2008, koska maistraatin on rekisteröitävä väestötietojärjestelmään uuden kunnan rakennuksille ja asukkaille uudet kunta- ja äänestysalunumerot elokuun puoleen väliin mennessä.

¹ Lakkautettavien kuntien keskusvaalilautakunnat ovat muodollisesti olemassa vuoden 2008 loppuun saakka, mutta niillä ei ole käytännössä toimintaa sen jälkeen kun valtioneuvosto on päättänyt kuntajaon muutoksesta. Lakkautettavien kuntien keskusvaalilautakuntien työn päättämisestä ei tarvitse tehdä erillistä päätöstä.

Yleiset ennakoäänestyspaikat. Järjestelytoimikunnan on päätettävä uuden kunnan yleisistä ennakoäänestyspaikoista. Päätös on tehtävä viimeistään 8.8.2008 ja ilmoitettava viimeistään 15.8.2008 Väestörekisterikeskukselle sen määräämin tavoin.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen. Järjestelytoimikunnan on asetettava uuden kunnan jokaiselle äänestysalueelle vaalilautakunta sekä vähintään yksi vaalitoimikunta koko kuntaa varten. Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien kokoonpano määräytyy normaalisti vaalilain 15 §:n mukaisesti. Sekä lautakuntien jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava uuden kunnan alueella (eli kaikkien lakkautettavien kuntien alueella) edellisissä kunnallisvaaleissa esiintyneitä äänestäjäryhmiä. Poliittista edustavuutta on siis arvioitava nimenomaan uuden kunnan alueen kokonaisuus huomioon ottaen.

2.1.2. Muuta erityistä huomioitavaa

Valittavien valtuutettujen lukumäärä. Vaalilain 145 §:n mukaan keskusvaalilautakunnan on laadittava kuulutus siitä, kuinka monta valtuutettua vaaleissa valitaan. Lähtökohtaisesti tämän osalta toimitaan siten, että lakkautettavien kuntien väestötietojärjestelmän mukaiset asukasmäärät tilanteen 31.5.2008 mukaan lasketaan yhteen ja saadun asukkaiden kokonaisuuden perusteella todetaan kuntalain 10 §:n taulukosta, kuinka monta valtuutettua uuteen kuntaan valitaan. Kunta-asioita käsittelevä ministeriö voi kuitenkin lakkautettavien kuntien yhteisestä esityksestä määrätä, että uudessa kunnassa valitaan enemmän valtuutettuja kuin mitä kuntalain 10 §:n mukaisesti valittaisiin. Ministeriö päättää asiasta 30.6.2008 mennessä. Ministeriön päätökset on mainittu liitteenä 1 olevissa taulukoissa.

Keskusvaalilautakunnan yhteystiedot. Keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava yhteystietonsa Väestörekisterikeskukselle sen määräämin tavoin mahdollisimman pian asettamisen jälkeen.

Valitsijayhdistyksen perustajajäsenten kelpoisuus. Vaalilain 150 §:n mukaan valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään 10 äänioikeutettua kunnan asukasta. Tältäkin osin kuntana pidetään uutta kuntaa, joten valitsijayhdistyksen 10 jäsentä voivat tulla mistä tahansa lakkautettavasta kunnasta.

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus määräytyvät nekin uuden kuntajaon mukaisesti. Väestörekisterikeskuksen 5.9.2008 väestötietojärjestelmässä olevan tilanteen mukaisesti perustamassa äänioikeusrekisterissä otetaan huomioon uusi kuntajako. Myös kuntalain (365/1995) 34 §:ssä tarkoitettuja vaalikelpoisuuden esteitä on syytä tarkastella uuden kuntajaon eli 1.1.2009 –tilanteen valossa.

Ehdokastiedot. Oikeusministeriön laatimia lomakkeita vaalilain 153 §:n mukaista ehdokkaan suostumusta ja vakuutusta varten täytetään usein jopa hyvinkin aikaisessa vaiheessa ennen vaaleja, jolloin kuntaliitoksia koskevia valtioneuvoston päätöksiä tai edes valtuustojen päätöksiä ei ole vielä muodollisesti tehty. Tästä syystä ehdokas on saattanut merkitä lomakkeeseen kunnakseen lakkautettavan kunnan, vaikka tarkoitus on merkitä siihen uuden kuntajaon mukainen kunta. Vaaliasiamiehen onkin syytä tarkistaa ehdokashakemukset ennen niiden jättämistä myös näiltä osin. Jos kuitenkin lomakkeeseen jää lakkautettavan kunnan nimi, keskusvaalilautakunnan ei liene syytä tämän takia jättää ehdokasta ottamatta ehdokaslistojen yhdistelmään jos muutoin voidaan varmistua siitä, että hän on suostunut ehdokkaaksi nimenomaan uuden kunnan valtuustoon. Ehdokaslistojen yhdistelmä otsikoidaan uuden kuntajaon mukaisesti. Yhdistelmässä olevissa ehdokkaiden tiedoissa ei mainita mitään kuntatietoa, ei myöskään lakkautettavia kuntia.

2.2. KOKOKUNTALIITOS: KUNNAN LIITTÄMINEN TOISEEN KUNTAAN

Ne 1.1.2009 voimaan tulevat kuntajaon muutokset, joissa yksi tai useampia kuntia lakkautetaan ja liitetään toiseen kuntaan, luetellaan liitteen 1 kohdassa 1.2. Esimerkki: Rymättylän, Merimas-kun ja Velkuan kunnat lakkautetaan ja liitetään Naantalın kaupunkiin.

Kunnan keskusvaalilautakunta. Kunnan keskusvaalilautakuntana toimii laajentuvan kunnan (eli sen kunnan, johon lakkautettava kunta tai kunnat liitetään) keskusvaalilautakunta². Laajentuvan kunnan valtuuston on kuitenkin valittava keskusvaalilautakuntaan liitettävän kunnan alueelta yhteensä 1, 2 tai 3 lisäjäsentä ja varajäsentä sen mukaan kuin liitettävän kunnan asukasluvun suhde laajentuvan kunnan asukasluvuun edellyttää. Lähtökohtana on pidettävä, että kaikissa kokokuntaliitoksissa lisäjäseneä valitaan vähintään yksi³. Jos liitettäviä kuntia on useampia kuin yksi, lähtökohtana on pidettävä liitettävien kuntien yhteenlaskettua asukasmäärää. Jos liitettäviä kuntia on kuitenkin esimerkiksi kolme, lienee kuitenkin myös mahdollista valita yksi lisäjäsene jokaisesta liitettävästä kunnasta eli yhteensä kolme. Sekä lisäjäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa liitettävässä kunnassa edellisissä kunnallisvaaleissa esiintyneitä äänestäjäryhmiä. Laajentuvan kunnan keskusvaalilautakunnan koko on näin ollen 6-8 jäsentä. Tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n määräyksiä tulee tarkastella ottaen huomioon keskusvaalilautakunnan laajentunut kokoonpano.

Äänestysaluejako. Jos valtioneuvoston päätös kuntajaon muuttamisesta annetaan jo niin hyvissä ajoin, että laajentuvan kunnan valtuusto ehtii tehdä ja ilmoittaa äänestysaluejakopäätöksen maistraatille viimeistään 30.4.2008, se voi tehdä päätöksen oman harkintansa mukaan uuden kuntajaon mukaisesti vaalilain 8 §:n 1 ja 2 momenttia noudattaen. Jos valtioneuvoston päätös annetaan ajalla 1.5.-30.6.2008, valtuuston on vain tarkistettava kunnan äänestysaluejako siten, että varsinaisia äänestysaluejaon muutoksia ei tehdä, vaan lakkautettavissa kunnissa olevat äänestysalueet säilyvät sellaisinaan, mutta niiden numerointi yhtenäistetään. Numerointi voidaan suorittaa siten, että kun laajentuvan kunnan omien äänestysalueiden numerot ovat esimerkiksi 1-8, suurimman liitettävän kunnan äänestysalueet saavat numerot 9-11, toiseksi suurimman kunnan äänestysalueet numerot 12-13 ja niin edelleen. Valtuuston tulee ilmoittaa äänestysaluejaon tarkistukset maistraatille välittömästi ja viimeistään 7.7.2008, koska maistraatin on rekisteröitävä väestötietojärjestelmään kunnan rakennuksille ja asukkaille uudet kunta- ja äänestysaluenumerot elokuun puoleen väliin mennessä.

Vaalilautakuntien asettaminen. Jos liitettävän kunnan äänestysalue tai äänestysalueet siirretään laajentuvaan kuntaan sellaisenaan, laajentuvan kunnan kunnanhallitus asettaa kaikki vaalilautakunnat tavanomaiseen tapaan. Siten vaalilautakuntien kokoonpanossa tulee ottaa huomioon sekä jäsenten että varajäsenten poliittinen edustavuus koko kuntaa tarkastellen eli sen mukaan, mitkä äänestäjäryhmät esiintyivät edellisissä kunnallisvaaleissa laajentuvassa kunnassa ja liitettävässä kunnassa. Poliittista edustavuutta on siis arvioitava nimenomaan uuden kunnan alueen kokonaisuus huomioon ottaen. Jos taas kuntajaon muutos johtaa laajentuvassa kunnassa uuden

² Lakkautettavien kuntien keskusvaalilautakunnat ovat muodollisesti olemassa vuoden 2008 loppuun saakka, mutta niillä ei ole käytännössä toimintaa sen jälkeen kun valtioneuvosto on päättänyt kuntajaon muutoksesta. Lakkautettavien kuntien keskusvaalilautakuntien työn päättämisestä ei tarvitse tehdä erillistä päätöstä.

³ Siitä, kuinka suuren liitettävän alueen asukasluvun suhteessa laajentuvaan kuntaan on oltava, jotta lisäjäseneä valittaisiin yhden sijasta kaksi tai kolme, ei ole olemassa tarkkaa sääntelyä eikä käytäntöä. Jos lähtökohdaksi otetaan keskusvaalilautakunnan jäsenten normaali lukumäärä (5), voisi yksi tapa määritellä asia olla se, että jos suhde on vähintään noin 60 % (3/5), lisäjäseneä valittaisiin maksimimäärä eli kolme. Kaksi lisäjäsentä valittaisiin, jos suhde olisi noin 30-40 %. On syytä kuitenkin korostaa, että viime kädessä asia jää laajentuvan kunnan valtuuston omaan harkintaan.

äänestysalueen muodostamiseen siten, että joku olemassa oleva äänestysalue laajenee käsittämään kuntaan liitettävää aluetta, laajentuvan kunnan kunnanhallituksen on asetettava kyseisen äänestysalueen vaalilautakuntaan 1, 2 tai 3 lisäjäsentä ja varajäsentä sen mukaan kuin liitettävän alueen asukasluvun suhde äänestysalueen asukaslukuun edellyttää. Lisäjäsenten määrän pohtimisessa ja tasa-arvolain soveltamisessa voidaan ottaa huomioon, mitä edellä todettiin keskusvaalilautakunnan osalta.

Vaalitoimikunnan asettaminen. Laajentuvan kunnan kunnanhallitus asettaa vähintään yhden vaalitoimikunnan huolehtimaan laitos- ja kotiaänestyksistä. Vaalitoimikunnan jäsenten poliittisen edustavuuden tulee määräytyä laajentuvan kunnan ja siihen liitettävän kunnan kokonaisuuden perusteella.

Yleiset ennakoäänestyspaikat. Laajentuvan kunnan kunnanhallituksen on päätettävä kunnan yleisistä ennakoäänestyspaikoista. Kunnan aluetta (laajentuva kunta + liitettävä kunta) on käsiteltävä yhtenä kokonaisuutena. Päätös on tehtävä viimeistään 8.8.2008 ja ilmoitettava viimeistään 15.8.2008 Väestörekisterikeskukselle sen määräämin tavoin.

Järjestelytoimikunta laajentuvassa kunnassa. Kuntajakolain 29 §:n 1.6.2008 voimaan tulleella muutoksella (357/2008) säädetään, että ”asianomaisten kuntien niin päättäessä myös laajentuvaa kuntaa varten on kuukauden kuluessa siitä, kun kuntajaon muutos on määrätty, asetettava järjestelytoimikunta”. Jos järjestelytoimikunta on asetettu, se huolehtii kunnanhallituksen sijasta niistä vaaleja koskevista päätöksistä, jotka kunnan on tehtävä järjestelytoimikunnan asettamisen jälkeisenä aikana. Tällaisia päätöksiä ovat esimerkiksi vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettamiset.

Valittavien valtuutettujen lukumäärä. Vaalilain 145 §:n mukaan keskusvaalilautakunnan on laadittava kuulutus siitä, kuinka monta valtuutettua vaaleissa valitaan. Lähtökohtaisesti tämän osalta toimitaan siten, että laajentuvan kunnan ja siihen liitettävän kunnan väestötietojärjestelmän mukaiset asukasmäärät tilanteen 31.5.2008 mukaan lasketaan yhteen ja saadun asukkaiden kokonaismäärän perusteella todetaan kuntalain 10 §:n taulukosta, kuinka monta valtuutettua kuntaan valitaan. Kunta-asioita käsittelevä ministeriö voi kuitenkin laajentuvan kunnan ja siihen liitettävän kunnan yhteisestä esityksestä määrätä, että kunnassa valitaan enemmän valtuutettuja kuin mitä kuntalain 10 §:n mukaisesti valittaisiin. Ministeriö päättää asiasta 30.6.2008 mennessä. Ministeriön päätökset on mainittu liitteenä 1 olevissa taulukoissa.

Valitsijayhdistyksen perustajajäsenten kelpoisuus. Vaalilain 150 §:n mukaan valitsijayhdistyksen perustamiseen tarvitaan vähintään 10 äänioikeutettua kunnan asukasta. Tältäkin osin kuntana pidetään laajentuvan kunnan ja siihen liitettävän kunnan muodostamaa kokonaisuutta, joten valitsijayhdistyksen 10 jäsentä voivat tulla joko laajentuvasta kunnasta tai siihen liitettävästä kunnasta taikka molemmista.

Äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden sekä ehdokastietojen osalta viitataan sivulla 3 esitettyyn.

2.3. OSAKUNTALIITOS

Jos kuntajaon muutos tarkoittaa kunnan alueen laajentumista tai supistumista, mutta ei kuntien määrän vähenemistä, on kyseessä osakuntaliitos.

Keskusvaalilautakunnat. *Laajentuvan kunnan keskusvaalilautakuntaan* on valittava keskusvaalilautakuntaan liitettävän kunnan alueelta yhteensä 1, 2 tai 3 lisäjäsentä ja varajäsentä sen mukaan kuin liitettävän alueen asukasluvun suhde laajentuvan kunnan asukaslukuun edellyttää. Osakuntaliitoksissakin on syytä lähteä siitä, että lisäjäseniä valitaan aina vähintään yksi, jollei ole kysymys pelkästään yksittäisten kiinteistöjen tai tilanosien taikka vastaavien asukasmäärältään vähämerkityksellisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen. Muilta osin voidaan viitata sivulla 4 olevassa alaviitteessä 3 todettuun. Sekä lisäjäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa liitettävällä alueella edellisissä kunnallisvaaleissa esiintyneitä äänestäjäryhmiä. Laajentuvan kunnan keskusvaalilautakunnan koko on näin ollen 6-8 jäsentä. Tasa-arvolain (609/1986) 4 a §:n määräyksiä tulee tarkastella ottaen huomioon keskusvaalilautakunnan laajentunut kokoonpano. *Supistuvan kunnan keskusvaalilautakunnan* kokoonpanossa ei tapahdu muutoksia.

Äänestysaluejako. *Laajentuvan kunnan* valtuuston on päätettävä, muodostaako liitettävä alue oman äänestysalueensa vai liitetäänkö se osaksi jotakin jo olemassa olevaa äänestysaluetta, jolla on yhteinen maaraja liitettävän alueen kanssa. Jos valtioneuvoston päätös kuntajaon muuttamisesta annetaan jo niin hyvissä ajoin, että valtuusto ehtii tehdä ja ilmoittaa päätöksen äänestysaluejaosta ja äänestysalueiden numeroinnista maistraatille viimeistään 30.4.2008, päätös tehdään normaalissa vaalilain 8 §:n 1 ja 2 momentin mukaisessa järjestyksessä. Jos valtioneuvoston päätös annetaan ajalla 1.5.-30.6.2008, valtuuston on tehtävä päätös viipymättä ja ilmoitettava siitä maistraatille välittömästi tai viimeistään 7.7.2008, koska maistraatin on rekisteröitävä väestötietojärjestelmään kunnan rakennuksille ja asukkaille uudet kunta- ja äänestysaluenumerot elokuun puoleen väliin mennessä. *Supistuvan kunnan valtuusto* voi tehdä osakuntaliitoksesta aiheutuvat muutokset äänestysaluejakoonsa ja/tai sen numerointiin vastaavasti. Jos luovutettava alue muodostaa kokonaisen äänestysalueen, riittänee pelkkä numeroinnin tarkistus. Jos taas alue on osa jotakin äänestysaluetta, kunnanhallitus voi joko säilyttää äänestysalueen jäljelle jääneen osan omana äänestysalueenaan (jolloin ei tarvita mitään päätöstä) tai tehdä päätöksen sen liittämistä johonkin toiseen äänestysalueeseen.

Vaalilautakuntien asettaminen. Jos *laajentuva kunta* päättää, että kuntaan liitettävä alue muodostaa yhden uuden tai useita uusia äänestysalueita, kunnanhallitus asettaa kunnan kaikki vaalilautakunnat tavanomaiseen tapaan. Siten vaalilautakuntien kokoonpanossa tulee ottaa huomioon sekä jäsenten että varajäsenten poliittinen edustavuus koko kuntaa tarkastellen eli sen mukaan, mitkä äänestäjäryhmät esiintyivät edellisissä kunnallisvaaleissa laajentuvassa kunnassa ja liitettävällä alueella. Jos taas *laajentuva kunta* päättää, että kuntajaon muutos johtaa uuden äänestysalueen muodostamiseen siten, että joku olemassa oleva äänestysalue laajenee käsittämään kuntaan liitettävää aluetta, kunnanhallituksen on asetettava kyseisen äänestysalueen vaalilautakuntaan 1, 2 tai 3 lisäjäsentä ja varajäsentä sen mukaan kuin liitettävän alueen asukasluvun suhde äänestysalueen asukaslukuun edellyttää. Lisäjäsenten määrän pohtimisessa ja tasa-arvolain soveltamisessa voidaan ottaa huomioon, mitä edellä todettiin keskusvaalilautakunnan osalta. *Supistuvassa kunnassa* vaalilautakunnat asetetaan tavanomaiseen tapaan voimassa olevan äänestysaluejaon mukaisesti.

Muuta. Valittavien valtuutettujen määrä, valitsijayhdistysten perustajajäsenten kelpoisuus sekä äänioikeus ja vaalikelpoisuus määräytyvät uutta kuntajakoa noudattaen.

3. KUNTAJAON MUUTTAMISPÄÄTÖKSESTÄ TEHDYN VALITUKSEN VAIKUTUKSESTA

Kuntajaon muuttamista tarkoittavaan valtioneuvoston tai sisäasiainministeriön päätökseen voi kuntajakolain 35 §:n mukaan hakea muutosta valittamalla korkeimmalle hallinto-oikeudelle (KHO). Valitusoikeus on asianomaisella kunnalla tai sen jäsenellä, mutta muuttamisesityksen hylkäämistä tarkoittavasta päätöksestä vain esityksen tekijällä. Valitus käsitellään KHO:ssa kiireellisenä.

Hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaan hallintovalituksella on pääsääntöisesti asian täytäntöönpanoa lykkäävä vaikutus eli päätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. KHO voi myös kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi tai antaa muun täytäntöönpanoa koskevan määräyksen. Päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana, jos laissa tai asetuksessa niin säädetään tai jos päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava täytäntöön heti, taikka jos päätöksen täytäntöönpanoa ei voida yleisen edun vuoksi lykätä.

Useat vaaleihin liittyvät toimenpiteet ovat sellaisia määräaikaan sidottuja tehtäviä, jotka on suoritettava ajallaan, vaikka kuntajakopäätös ei vielä olisi lainvoimainen. Vuoden 2000 kunnallisvaaleissa valtioneuvoston päätös Jämsän kaupungin ja Kuoreveden kunnan lakkauttamisesta ja uuden Jämsän kunnan perustamisesta tuli lainvoimaiseksi vasta 5.10.2000 eli vasta noin viikkoa ennen vaalien ennakoöänestyksen alkamista. Jämsän ja Kuoreveden osalta vaalivalmistelut suoritettiin kuitenkin alusta lukien normaalissa aikataulussa uuden kuntajaon mukaisesti, koska KHO ei ollut keskeyttänyt eikä kieltänyt kuntajakopäätöksen täytäntöönpanoa eivätkä Kuoreveden kunnan ja Jämsän kaupungin valtuustot olleet tehneet oikeusministeriölle vaalilain mukaista esitystä vaalien siirtämiseksi. Eduskunnan oikeusasiamies katsoi 19.10.2000 antamassaan päätöksessä hänelle tehtyyn kanteluun, että vaaliviranomaiset olivat toimineet harkintavaltansa rajoissa.

LIITTEET:

LIITE 1: VUODEN 2009 ALUSTA VOIMAAN TULEVAT KUNTAJAON MUUTOKSET

LIITE 2: MÄÄRÄAIKOJA 26.10.2008 TOIMITETTAVISSA KUNNALLISVAALEISSA

LIITE 1

VUODEN 2009 ALUSTA VOIMAAN TULEVAT KUNTAJAON MUUTOKSET

1.1. Kokokuntaliitokset, joissa kaikki asianomaiset kunnat lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan yksi uusi kunta

<i>Uusi kunta</i>	<i>Lakkautettavat kunnat</i>	<i>Päätökset</i>
Jyväskylän kaupunki	Jyväskylän kaupunki Jyväskylän maalaiskunta Korpilahden kunta	VNp 12.6.2008/426; VMp 12.6.2008 valtuutettujen lukumäärästä (75) vaalikaudelle 2009-2012
Jämsän kaupunki	Jämsän kaupunki Jämsänkosken kunta	VNp 12.6.2008/425
Kauhavan kaupunki	Kauhavan kaupunki Alahärmän kunta Kortesjärven kunta Ylihärmän kunta	VNp 3.4.2008/217
Kemiönsaaren kunta	Kemiön kunta Dragsfjärdin kunta Västansfjärdin kunta	VNp 14.2.2008/105
Kouvolan kaupunki	Kouvolan kaupunki Anjalankosken kaupunki Kuusankosken kaupunki Valkealan kunta Jaalan kunta Elimäen kunta	VNp 8.5.2008/314; VMp 10.6.2008 valtuutettujen lukumäärästä (75) vaalikaudelle 2009-2012
Länsi-Turunmaan kaupunki	Paraisten kaupunki Houtskarinkunta Iniön kunta Korppoon kunta	VNp 19.6.2008/467
Pöytyän kunta	Pöytyän kunta Yläneen kunta	VNp 22.5.2008/359; VMp 23.5.2008 valtuutettujen lukumäärästä (39) vaalikaudelle 2009-2012
Raaseporin kaupunki	Karjaan kaupunki Tammisaaren kunta Pohjan kunta	VNp 22.11.2007/1075; SMp 23.11.2007 valtuutettujen lukumäärästä (59) vaalikaudelle 2009-2012

Salon kaupunki	Salon kaupunki Halikon kunta Perniön kunta Perttelin kunta Kiikalan kunta Kiskon kunta Kuusjoen kunta Muurlan kunta Suomusjärven kunta Särkisalon kunta	VNp 22.11.2007/1074; SMp 23.11.2007 valtuutettujen lukumäärästä (75) vaalikaudelle 2009-2012
Sastamalan kaupunki	Vammalan kaupunki Mouhijärven kunta Äetsän kunta	VNp 8.5.2008/313; VMp 8.5.2008 valtuutettujen lukumäärästä (59) vaalikaudelle 2009-2012 ja 2013-2016
Seinäjoen kaupunki	Seinäjoen kaupunki Nurmon kunta Ylistaron kunta	VNp 22.11.2007/1073
Siikalatvan kunta	Kestilän kunta Piippolan kunta Pulkkilan kunta Rantsilan kunta	VNp 19.6.2008/468

1.2. Kokokuntaliitokset, joissa kunta lakkautetaan ja liitetään toiseen kuntaan

<i>Laajeneva kunta</i>	<i>Liitettävät (lakkautettavat) kunnat</i>	<i>Päätökset</i>
Alajärven kaupunki	Lehtimäen kunta	VNp 8.5.2008/317; VMp 8.5.2008 valtuutettujen lukumäärästä (43) vaalikaudella 2009-2012
Euran kunta	Kiukaisten kunta	VNp 28.2.2008/145
Huittisten kaupunki	Vampulan kunta	VNp 30.4.2008/305; VMp 13.5.2008 valtuutettujen lukumäärästä (43) vaalikaudella 2009-2012
Hämeenlinnan kaupunki	Hauhon kunta Kalvolan kunta Lammin kunta Rengon kunta Tuuloksen kunta	VNp 19.6.2008 ja 3.7.2008/480
Joensuun kaupunki	Enon kunta Pyhäselän kunta	VNp 12.6.2008/428
Kaarinan kaupunki	Piikkiön kunta	VNp 12.6.2008/427

Kokkolan kaupunki	Kälviän kunta Lohtajan kunta Ullavan kunta	VNp 30.4.2008/304
Kurikan kaupunki	Jurvan kunta	VNp 22.5.2008/360; VMp 27.5.2008 valtuutettujen lukumäärästä (43) vaalikausille 2009-2012 ja 2013-2016
Lappeenrannan kaupunki	Joutsenon kunta	VNp 12.6.2008/424; VMp 12.6.2008 valtuutettujen lukumäärästä (71) vaalikaudelle 2009-2012
Lohjan kaupunki	Sammatin kunta	VNp 19.6.2008/466
Loimaan kaupunki	Alastaron kunta Mellilän kunta	VNp 8.5.2008/327
Maskun kunta	Askaisten kunta Lemun kunta	VNp 8.5.2008/328; VMp 13.5.2008 valtuutettujen lukumäärästä (43) vaalikausille 2009-2012 ja 2013-2016
Naantalın kaupunki	Rymättylän kunta Merimaskun kunta Velkuan kunta	VNp 28.2.2008/144
Oulun kaupunki	Ylikiimingin kunta	VNp 4.10.2007/877
Rauman kaupunki	Lapin kunta	VNp 8.5.2008/326
Ruskon kunta	Vahdon kunta	VNp 8.5.2008/316
Saarijärven kaupunki	Pyлкönmäen kunta	VNp 20.12.2007/1331
Savonlinnan kaupunki	Savonrannan kunta	VNp 19.6.2008/465
Vilppulan kunta (nimen ja kuntamuodonmuutos: Mänttä-Vilppulan kaupunki)	Mäntän kaupunki	VNp 8.5.2008/315
Ylöjärven kaupunki	Kurun kunta	VNp 20.12.2007/1308; SMp 20.12.2007 valtuutettujen lukumäärästä (51) vaalikaudelle 2009-2012.

1.3. Yhteenveto

Yhteensä 32 kuntajaon muutosta, jotka koskevat 99 kuntaa. Kuntien määrä vähenee 67:llä. Kuntia on 1.1.2009 lukien Manner-Suomessa 332 ja Ahvenanmaan maakunnassa 16.

LIITE 2

MÄÄRÄAIKOJA 26.10.2008 TOIMITETTAVISSA KUNNALLISVAALEISSA

Järjestysnumerot oikealla olevassa sarakkeessa osittavat, monentenako päivänä ennen vaalipäivää tai vaalipäivän jälkeen toimenpide on suoritettava. *Kursiivilla* merkitty ne toimenpiteet, jotka koskevat vain kuntajaon muutoksen kohteena olevia kuntia.

Valittavien valtuutettujen lukumäärä määräytyy väestötietojärjestelmässä olevan kunnan asukasluvun mukaan	Lauantai 31.5.2008 kello 24	
<i>Kuntajaon muutos: Valtioneuvoston tai kunta-asioita käsittelevän ministeriön päätökset kuntajaon muutoksesta viimeistään tehtävä</i>	<i>Maanantai 30.6.2008 (viimeistään)</i>	
<i>Kuntajaon muutos: Lääninhallituksen asetettava järjestelytoimikunta kokokuntaliitoksiin, joissa perustetaan uusi kunta</i>	<i>Mahdollisimman pian VN:n päätöksen jälkeen</i>	
<i>Kuntajaon muutos: Äänestysaluetietojen tarkistukset viimeistään ilmoitettava maistraatille</i>	<i>Maanantai 7.7.2008 (viimeistään)</i>	
<i>Kuntajaon muutos: Järjestelytoimikunnan asetettava keskusvaalilautakunta taikka laajentuvan kunnan valtuuston asetettava keskusvaalilautakuntaan lisäjäseniä</i>	<i>Perjantai 15.8.2008 (viimeistään)</i>	
Kunnan tehtävä päätökset kotimaan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja ilmoitettava ne Väestörekisterikeskukselle	Päätös: Perjantai 8.8.2008 Ilmoitus: Perjantai 15.8.2008	
Yleiset ennakkoäänestyspaikat kotimaassa ja ulkomailla sekä vaalipäivän äänestyspaikat vietään äänestyspaikkarekisteriin	Perjantai 5.9.2008 (viimeistään)	51.
Oikeusministeriön ilmoitus keskusvaalilautakunnille puolerekisteriin merkittyjen puolueiden nimenkirjoittajista	Maanantai 8.9.2008 (viimeistään)	48.
Väestörekisterikeskus perustaa äänioikeusrekisterin	Keskiviikko 10.9.2008 [Tietolähde: väestötietojärjestelmä 5.9.2008 kello 24]	46.
Äänioikeusrekisterin nähtävillä pito maistraateissa aloitetaan	Maanantai 15.9.2008	41.

Vaaliasiamiehet antavat ehdokashakemukset keskusvaalilautakunnille	Tiistai 16.9.2008 ennen kello 16 (viimeistään)	40.
Keskusvaalilautakunnat laativat ehdokaslistojen yhdistelmät	Torstai 25.9.2008	31.
Väestörekisterikeskus lähettää ilmoituskortit äänioikeutetuille	Torstai 2.10.2008 (viimeistään)	24.
Äänioikeusrekisteri lainvoimainen	Tiistai 14.10.2008 kello 12	12.
Ennakkoäänestys kotimaassa	Keskiviikko 15.10.2008 – tiistai 21.10.2008	11. – 5.
Ennakkoäänestys ulkomailla	Keskiviikko 15.10.2008 – lauantai 18.10.2008	11. – 8.
Vaalipäivä	Sunnuntai 26.10.2008	
Keskusvaalilautakunnat suorittavat äänten tarkastuslaskennan	Maanantai 27.10.2008	1.
Keskusvaalilautakunnat vahvistavat vaalien tuloksen kunnissa	Keskiviikko 29.10.2008 kello 18	3.